

Katri Järvinen

Lämmikeloimi urheilijakoiralle – Designhouse TopCanis Oy

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Liiketoiminta ja Kulttuuri

Muotoilun tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminnan ja Kulttuurin yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Muotoilu

Suuntautumisvaihtoehto: Lifestyle muotoilu

Tekijä: Katri Järvinen

Työn nimi: Lämmikeloimi urheilijakoiralle – Designhouse TopCanis Oy

Ohjaaja: Jaana Liukkonen, Vuokko Takala-Schreib

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 43

Liitteiden lukumäärä:0

Opinnäytteeni aihe oli suunnitella Designhouse TopCanis OY:lle lämmikeloimi, joka on sopiva erityisesti agilitykoiralle. Tavoitteena oli siis tehdä mahdollisimman hyvin istuva loimi yleensä hyvin solakalle koiran vartalolle, tinkimättä kuitenkaan käyttömukavuudesta ja tyylikkäästä urheilullisesta designista. Toimeksiantajan vaatimuksia työhön oli edellä mainittujen lisäksi mahdollisuus valmistaa tuotetta edullisesti teollisesti.

Etsin aluksi laajasti tietoa koirista yleensä sekä agilitystä käyttäen internet-lähteitä ja haastattelemalla agilityn asiantuntijaa agilitykoirista. Käytin myös tekstiilian kirjallisuutta lähteenä tarvittavan materiaalitietouden saamisessa. Suunnitteluprosessi oli hyvin prototyypilähtöistä alkupään luonnosten jälkeen. Totesin, että parhaimman tuloksen istuvaan loimeen saa vain kokeilemalla ei niinkään piirtämällä. Käyttäjätestauksia tehtiin useita, luotainmenetelmää soveltaen. Käyttäjätestauksen tuloksien analyysin tehtyäni sain selville, mikä oli sillä hetkellä hyvää ja mitä kohtia pitää vielä hioa.

Alkuperäisenä suunnitteluongelmana oli tämänhetkisten markkinoiden puutteellisuus urheilijakoiran mallisille koirille olevissa tuotteissa. Kun viimeiset korjaukset loimeen oli tehty, oli tuote valmis TopCaniksen jatkotyöstöön.

Avainsanat: koiranvaate, agility, koira, harrastuskoira, lämmikeloimi

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Degree programme in Design

Specialisation: Lifestyle design

Author/s: Katri Järvinen

Title of thesis: Warmer caparison for athletedog – Designhouse TopCanis

Supervisor(s): Jaana Liukkonen, Vuokko Takala-Schreib

Year:2015

Number of pages:43

Number of appendices:0

The objective of this thesis was to design a warmer caparison especially suited for agility dogs for Designhouse TopCanis. The goal was to design a well-fitting caparison for generally very slender dog bodies, without sacrificing user comfort and stylish sport design. In addition to the above-mentioned requirements, the client also wanted to be able to manufacture this product as efficiently as possible.

At first, I researched and studied dogs and agility in general, and interviewed experts about agility dogs. I also gained knowledge on different materials and their properties from textile-related books. The design process was very prototype-orientated after the first few sketches. I realised that the best possible results for the caparison could be achieved only by physically testing them, instead of drawing over and over again. I performed several user-tests, utilizing probing methods. After user-testing, I analysed the results and listed the pros and cons of the caparison.

The original design problem of this thesis was the insufficiency of clothing for agility dogs in the market. After the finishing touches to the caparison, it was ready to be manufactured by TopCanis.

Keywords: agility, agilitydog, warmer caparison, dog clothing,

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 DESIGNHOUSE TOPCANIS OY.....	8
2.1 Toimeksianto ja tavoitteet.....	8
3 KOIRA JA IHMINEN.....	10
3.1 Historia.....	10
3.2 Koira työkaverina.....	11
3.2.1 Virkakoirat.....	11
3.2.2 Henkilökohtaiset hyötykoirat.....	12
3.2.3 Palveluskoirat.....	13
3.3 Koira harrastuskaverina.....	13
3.3.1 Agility.....	14
3.3.2 TOKO.....	14
3.3.3 Koiratanssi.....	14
3.3.4 Rally-toko.....	14
3.3.5 Muut ajanvietteet.....	15
4 AGILITY.....	16
4.1 Tyypillinen agilitykoira.....	16
4.2 Kilpailupäivän kulku.....	17
4.3 Koiran huolto ja vammojen ennaltaehkäisy.....	18
5 MATERIAALIT KOIRAVAATETUKSESSA.....	19
5.1 Tekokuidut vs. luonnonkuidut.....	19
5.2 Tekokuidut.....	19
5.3 Tekniset materiaalit.....	20
5.4 Valittu materiaali.....	20
6 KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYS JA KÄYTETTÄVYYS.....	22
6.1 Mitä on käyttäjälähtöinen suunnittelu?.....	22

6.2 Käytettävyys.....	22
7 SUUNNITTELUPROSESSI.....	24
7.1 Suunnittelukriteerit	24
7.2 Ideointi, luonnostelu ja konseptointi	24
7.3 Valintaprosessi yhdessä yrityksen edustajan kanssa	26
7.4 Valitun idean kehittäminen	29
7.4.1 Kaavoitus	29
7.4.2 Materiaali kokeilut ja valinnat	30
7.4.3 Sovitus	31
7.5 Käyttäjättestaus: koira ja ihminen	32
7.5.1 Tutkimusmenetelmänä luotain	32
7.5.2 Minun luotaimeni.....	33
7.5.3 Tulosten analysointi	34
7.5.4 Testitulosten huomiointi viimeistelyssä	35
8 LOPPUTULOKSEN ESITTELY	37
9 YHTEENVETO JA POHDINTA	41
LÄHTEET	43

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuva 1 Ensimmäisiä luonnoksia osa 1 25

Kuva 2 Ensimmäisiä luonnoksia osa 2 26

Kuva 3 Kolme parasta luonnosta, joita yhdistelemällä lopullinen tuotos saavutettiin.
27

Kuva 4 Ensimmäinen prototyyppi koirani päällä 28

Kuva 5 Ensimmäisen prototyypin jalkaosan lähikuva 29

Kuva 6 Kunnan prototyypin tasokuva 30

Kuva 7 Ensimmäisen kunnan prototyypin sovitus koirani päällä 32

Kuva 8 Lopullinen tuote koirani päällä 37

Kuva 9 Etuosan tarrakiinnikkeet, sekä reunanauha helmassa ja pääntiessä. 38

Kuva 10 Vatsakappaleen kiinnikkeet 39

Kuva 11 Jalkaosan kiinnikkeet 39

Kuva 12 Verkkokangas jalkakappaleessa, TopCaniksen logon paikka ja heijastimien yksityiskohdat 40

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytteen tavoitteena on suunnitella erityisesti agilitykoiralle soveltuva lämmikeloimi, joka pitää lihakset lämpiminä ja näin ollen ennaltaehkäisee lihasrevähdyksiä treeni- ja kilpailutilanteissa. Loimi pitää olla mahdollisimman helppo ja nopea pukea päälle ja ottaa pois. Sen tarkoituksena on pitää lämpiminä kaikki koiran tärkeimmät lihakset unohtamatta kuitenkaan ajatonta, urheilullista ja tyylikästä designia.

Toimeksiantajana minulla on lemmikkieläinten tarvikkeita valmistava ja maahan-
tuova Etelä-Pohjanmaalla toimiva yritys Designhouse TopCanis Oy. Yrityksen pää-
arvona on valmistaa mahdollisimman laadukkaita, kestäviä ja käytännöllisiä tuot-
teita lemmikeille ottaen huomioon asiakkaiden toiveet ja tarpeet.

Oman itseni kehittämisessä minulla on tavoitteena laajentaa osaamista ja tietä-
mystä suunnittelun saralla vaatesuunnittelusta koiravaatesuunnitteluun. Haluan
myös oppia kaavoittamaan vaatteita koiranvartalolle ja oppia huomioimaan koiran
tarpeet suunnittelussa. Koiravarustebisnes on jatkuvasti kasvava ala maailmalla, ja
haluan tarttua tilaisuuteen ja oppia tärkeitä asioita tältäkin alueelta. Syynä agilitykoi-
ran valitsemiseksi kohteeksi on oma tarve sekä kiinnostus lajia kohtaan. Agility on
myös Suomessa ja maailmalla kasvava urheilulaji, ja harrastajien panostus koiran
hyvinvointiin ja varusteluun on tätä myöten myös kasvanut.

Otan prototyyppien ja valmiiden tuotteiden testausvaiheessa yhteyttä agilityn har-
rastajiin ja testaan loimea heidän koiriensa päällä. Koska kuitenkin on tarkoituksena,
että tämä tuote on tulevaisuudessa ostettavana on tärkeää, että se on sopiva mah-
dollisimman usean agilitykoiran päällä. Pyydän heiltä huomioita ja kehitysehdotuk-
sia läpi suunnitteluprosessin.

2 DESIGNHOUSE TOPCANIS OY

Designhouse TopCanis Oy on vuodesta 1994 toimintansa aloittanut yritys Etelä-Pohjanmaalta. TopCanis valmistaa ja maahantuo laadukkaita, kestäviä ja käytännöllisiä lemmikkieläinten tuotteita useampien omien tuotemerkkien alla. TopCanis on tukkuliike, jonka valtuutetut jälleenmyyjät myyvät tuotteita kautta maan ja ulkomaanvientinä. (Designhouse TopCanis Oy 2014).

Designhouse TopCanis Oy:n tunnistaa heidän logostaan, jossa on kirsu eli koiran nenä. Se kuvaa yhtä TopCanisin arvoa, joka on tuotteiden suunnittelu eläimen näkökulmasta. *Ihminen uskoo sen minkä näkee, koira uskoo sen minkä haistaa.* (Designhouse TopCanis Oy 2014).

Yrityksen yksi pääarvoista on laatu, sekä suunnittelussa että valmistuksessa. Yrityksen koko toiminta perustuu omaan mallistoon ja ulkopuolisiin toimeksiantoihin. Tämä innovatiivinen tuotekehitystyö on osoittautunut avaintekijäksi siinä, että TopCanis on markkinoiden materiaalien ja mallistojen edelläkävijä ja usein suunnannäyttäjä kilpailijoiden tuotekehityksessä. (Designhouse TopCanis Oy 2014).

2.1 Toimeksianto ja tavoitteet

Toimeksiantona minulla on suunnitella erityisesti agilitykoiralle soveltuva lämmike-loimi. Loimen tulee olla mahdollisimman toimiva ja helppokäyttöinen unohtamatta kuitenkaan designia. Koska loimi tulee ”urheilijakoiralle” on sen oltava todella tekninen ja urheiluvaatteen oloinen ja näköinen. Materiaaleissa pitää huomioida kestävyys ja laadukkuus. Loimen valmistusvaihe pitää olla suunniteltuna, jotta se soveltuu sarjatuotantoon, ja sen pitää olla mahdollisimman selkeä.

Muita yksityiskohtia, mitä toimeksiantaja toivoo, on heijastin jollakin hausalla tavalla ja osana designia. Vetoketjua ei mielellään saa käyttää, mutta pienissä yksityiskohdissa se on sallittu. Vaatimuksena ovat myös nurjanpuolen kunnollinen suunnittelu ja loimen mallin muotoilu niin, että siinä on tarpeeksi pitkä kaulus ja että se

lämmittää kaikki koiran tärkeimmät lihakset. Narttukoirille on suunniteltava jokin jatkopala vatsan seudulle. Loimessa olisi hyvä myös olla läpinäkyvä/verkko tasku johon voi merkata tunnistuksen.

3 KOIRA JA IHMINEN

Koira on ollut pitkään ihmisen uskollisena seuralaisena. Suomessa koira on yleisin lemmikkieläin, maassa on 600 000 koira ja näistä puhtasrotuisia 450 000. Koira voidaan käyttää monissa työtehtävissä, harrastuksissa tai ihan vain seurakoirana. (Kaimio & Tallberg, Koira – canis lupus familiaris).

3.1 Historia

Canis familiaris tai Canis lupus familiaris, eli kesykoiramme, on yksi laji noin 30 lajin heimossa. Muita lajeja on muun muassa sudet, sakaalit, supikoirat, ketut ja kojootit. Yleisin uskomus on, että ihminen on kesyttänyt koiran sudesta, mutta todellisuudessa koira on kehittynyt lähes vahingossa vuosituhansien saatossa asuessaan lähellä ihmisasutusta. Kaikista kesyimmät yksilöt ovat selviytyneet kun taas villeimmät ovat helposti joutuneet metsästäjien kynsiin turkin tai lihan vuoksi. (Kaimio & Tallberg, Koira – canis lupus familiaris).

Tuoreimpien tutkimusten mukaan lähes kaikki nykykoirat ovat polveutuneet Lähi-Idän susista, mutta edelleen tutkijoilla on erimielisyyksiä siitä, onko ensimmäinen kesykoira saanut alkunsa siellä vai Kiinassa. Eri koiralinjoja on erkaantunut susista eri vaiheessa, esimerkiksi kesyyntymisestä on löydetty merkkejä jo noin 16 000 vuoden takaa kun taas monet lappalaisrodut ovat erkaantuneet sudesta vain muutama sata tai maksimissaan tuhat vuotta sitten. (Kaimio & Tallberg, Koira – canis lupus familiaris).

Kesyyntyessä koiran ulkomuoto muuttui. Kesykoiralla on pienempi kallo, hampaat ja lyhyempi kuono-osa kuin susilla, sekä koirilla on enemmän vaihtelua turkin värissä tai korvien muodossa ja koossa. Usein myös uskotaan, että koiran käyttäytyminen on rinnastettavissa suden käyttäytymiseen, mutta todellisuudessa näin ei ole. Koira kiintyy ihmiseen huomattavasti helpommin, koira ei myöskään ole läheskään yhtä arka kuin susi. Koiran sosiaalistamiskausi on myös huomattavasti pidempi kuin sudella, tämä on koiralla vähintään 10–12 viikon vanhaksi kun taas sudella vain 2 viikon ikäiseksi. (Kaimio & Tallberg, Koira – canis lupus familiaris).

3.2 Koira työkaverina

Koiria käytetään monissa eri ammateissa apuna, hyödyntäen yleensä koiran loistavaa hajuaistia tai kuuloa. Koiran työtehtävät voidaan jakaa kolmeen eri luokkaan virkakoirat, henkilökohtaiset hyötykoirat ja palveluskoirat

3.2.1 Virkakoirat

Virkakoiriksi luokitellaan poliisikoirat, sotakoirat, rajakoirat, tullikoirat, rikosseuramuslaitoksen huumekoirat ja verijälkikoirat.

Poliisikoirat luokitellaan vielä useampaan eri käyttötarkoitukseen. Näistä yleisin on partiokoirat, jotka saavat koulutuksen hallittavuuteen, jäljestämiseen, henkilö-, pelastus-, esine- ja rikospaikkaetsintään sekä suojeluun. Lisäksi koirat koulutetaan yhteen erikoistehtävään; huumeiden, räjähteiden, ruumiiden tai palavien nesteiden etsimiseen. Sitten on erikoiskoiria, jotka saavat koulutuksen hallittavuuteen ja yhteen erikoistehtävään. (Kennelliitto, Virkakoirat).

Sotakoiria käytetään rauhan aikana sotilaspoliisin tukena tämän suorittaessa turvallisuuteen liittyviä tehtäviä, sekä varusmieskoiranohjaajakoulutuksessa. Sotakoirat koulutetaan jäljestämiseen, tottelevaisuuteen ja suojeluun. Lisäksi osa koirista voidaan kouluttaa huumekoiraksi ja/tai EDD-koiraksi (Explosive Dedection Dog). (Kennelliitto, Virkakoirat).

Rajakoira on yleisnimitys Rajavartiolaitoksen omistamista koirista, ne jaotellaan vielä neljään osioon. Rajojenvalvontakoirat on koulutettu etsimään ihmisten tekemiä jälkiä, henkilöitä ja esineitä EU:n rajojen läheisyydestä, osat koirista koulutetaan myös suojeluun. Rajatarkastuskoirat koulutetaan etsimään laittomasti rajan ylittäviä henkilöitä tai huumeita ajoneuvoista. Merivartiokoirat koulutetaan etsimään henkilöitä ja huumeita rahtialuksista, ja lisäksi ne toimivat meripelastuksen tukena. Viimeisenä ovat erikoiskoirat esimerkiksi valmiusjoukkueiden voimankäyttökoirat. (Kennelliitto, Virkakoirat).

Tullikoirana voi olla huumeiden etsimiseen, rahan etsimiseen tai savukkeiden etsimiseen koulutettu koira. Tullikoira on todella hyödyllinen apu, mutta sillä on myös ennaltaehkäisevä vaikutus pelkällä olemassaolollaan. (Kennelliitto, Virkakoirat).

Rikosseuraamuslaitoksen huumekoirat toimivat vankiloissa, estäen huumeiden salakuljettamisen niihin. Kaikki nämä koirat ovat saaneet koulutuksen huumausaineiden etsimiseen. (Kennelliitto, Virkakoirat).

Verijälkikoiran tarkoitus on löytää esimerkiksi liikenneonnettomuudessa vahingoittunut eläin maastosta mahdollisimman nopeasti. Verijäljen jäljestäminen on lähes kaikille koirille synnynnäinen taito, jota voidaan ylläpitää harjoittelemalla. (Kennelliitto, Virkakoirat).

3.2.2 Henkilökohtaiset hyötykoirat

Tunnetuimpia henkilökohtaisia hyötykoiria ovat Näkövammaisten Keskusliiton opaskoirat, Invalidiliiton avustajakoirat, Kuulokoirayhdistyksen kuulokoirat ja hypokoirat. Kennelliiton kaverikoirat kuuluvat myös tähän ryhmään. (Kennelliitto, Henkilökohtaiset hyötykoirat).

Opaskoira on monelle näkövammaiselle korvaamaton apu arkisissa tilanteissa. Koiran tärkein tehtävä on pitää omistaja turvassa liikenteen vaaroista ja ilmoittaa esineistä ja risteyksistä. Kotona opaskoira on tavallinen perhekoira. Työskennellessään opaskoiralla on valjaat, joissa on kolmiotunnus. (Kennelliitto, Henkilökohtaiset hyötykoirat).

Avustajakoira auttaa fyysisesti toimintarajoitteisten ihmisten arjessa. Koiran tehtäviä voivat olla muun muassa ovien aukominen ja sulkeminen, hissien tilaaminen, tavaroiden noukkiminen lattialta, ostosten kantaminen ja vaatteiden pukemisessa auttaminen. Avustajakoiran tunnistaa avustajakoira-logolla varustetusta liivistä tai valjaista, avustajakoira saa tulla omistajansa kanssa mihin vain. (Kennelliitto, Henkilökohtaiset hyötykoirat).

Kuulo- ja tukikoiran voi tunnistaa vihreällä merkillä varustetuista työliiveistä. Erityistä tässä luokassa olevista koirissa on, että koiran omistaja kouluttaa koiransa itse työtehtävään. Koira koulutetaan esimerkiksi reagoimaan huomiota vaativiin ääniin kuulovammaisilla. Koira voidaan myös opettaa hälyttämään apua sairaskohtauksen sattuessa. Hypokoira on diabeetikon apuna ilmoittamassa verensokerin vaihtelusta ja sen tunnistaa sinisestä liivistä, jossa on valkoinen Hypokoira ry:n logo. (Kennelliitto, Henkilökohtaiset hyötykoirat).

Kennelliiton kaverikoirat on tarkoitettu tuomaan hyvää mieltä erilaisiin hoitolaitoksiin, kuten vanhainkoteihin tai päiväkoteihin. Kaverikoira ei tarvitse erityistä koulutusta vaan perushyvä käytös riittää, kunhan koira on kiltti ja nauttii ihmisten huomiosta. (Kennelliitto, Henkilökohtaiset hyötykoirat).

3.2.3 Palveluskoirat

Palvelus- ja pelastuskoiria käytetään erityisesti erilaisissa etsintätehtävissä. Ne koulutetaan etsimään ihmisiä muun muassa raunioista ja maastosta, etsimään esineitä ja jäljestämään ihmisen kulkemaa reittiä ja etsimään esineitä sen varrelta. Palveluskoirat kilpailevat monessa eri lajissa, kuten jälkikoe, viestikoe, hakukoe, etsintäkoe, opastuskoe, valjakkohiihto, suojelukoe ja erikoisjälki. Palveluskoiralta vaaditaan tottelevaisuuden lisäksi fyysistä ja psyykkistä kestävyyttä. (Kennelliitto, Palveluskoirat)

3.3 Koira harrastuskaverina

Koirille on monia rotukohtaisia taipumuskokeita, kuten erilaisia metsästyksen, paimentamiseen tai noutamiseen liittyviä kokeita ja harrastuksia. Keskityn tässä luvussa kuitenkin enemmän sellaisiin lajeihin, joita voi harrastaa melkein pä minkä rotuisen koiran kanssa hyvänsä. (Kennelliitto, Kokeet ja kilpailut).

3.3.1 Agility

Kerron myöhemmin tästä lajista syvemmin, mutta lyhyesti kerrottuna agility on koirien esteratakilpailu, jossa on tarkoitus kulkea n. 12–20 esteen rata mahdollisimman nopeasti, sujuvasti ja virheettömästi. Agilityä voi harrastaa minkä rotuisen koiran kanssa hyvänsä, myös sekarotuisen kanssa. (Kennelliitto, Kokeet ja kilpailut).

3.3.2 TOKO

TOKO, eli tottelevaisuuskoe, on hyödyllistä, vaikka tavoitteena ei olisikaan menestyminen lajissa. Harrastaminen luo hyvän pohjan koiran perusarkitotelevaisuuteen. TOKO:ssa tuomari arvioi koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä sekä opeteltujen liikkeiden hallintaa. TOKO:ssa kilpaillaan neljässä eri tasoluokassa. (Kennelliitto, Kokeet ja kilpailut).

3.3.3 Koiratanssi

Koiratanssissa yhdistyvät koirankoulutustaito ja taiteellinen ilmaisu. Tavoitteena tässä lajissa on syventää koiran ja ihmisen ystävyyttä ja yhteistyökykyä, sekä kilpaillessa tehdä esityksestä mahdollisimman viihdyttävä. (Kennelliitto, Kokeet ja kilpailut).

3.3.4 Rally-toko

Rally-toko on kolmen edellä mainitun lajin sekoitus ja se on suhteellisen tuore laji. Tärkeintä tässä lajissa on ohjaajan ja koiran iloinen yhteistyö, ei niinkään pilkun tarkka tekeminen. Koiraa saa kehua ja kannustaa koko suorituksen ajan sekä käsi-merkkejä ja suullisia käskyjä saa antaa. (Kennelliitto, Kokeet ja kilpailut).

3.3.5 Muut ajanviietteet

Muita hauskoja ajanviietteitä ja harrastuksia kaikille koirille on esimerkiksi frisbeen heittäminen tai uiminen. Myös erilaiset tehtävät, missä koira pääsee käyttämään loistavaa hajuaistiaan, kuten lelujen tai namien piilottaminen ympäri asuntoa, on loistavaa tekemistä koiralle. Erilaisten temppujen opetteleminen, vaikka internetin tutoriaalien avulla on hyödyllistä.

4 AGILITY

Agility on ihmisen ja koiran saumatonta yhteistyötä. Liikuntamuoto, joka sopii kaiken rotuisille koirille ja kaiken ikäisille ihmisille. (Mikkilä 2015).

Agility on esteratsastuksen pohjalta kehitelty koirien esteratakilpailu 70-luvun Englannista. Alun perin se oli vain näytöslajiksi tarkoitettu, mutta myöhemmin lajin suosio kasvoi ja pian sitä harrastettiin ympäri Britteinsaarta. Suomessa agility tavattiin ensimmäisen kerran vuonna 1986 Helsingin koiranäyttelyssä näytöksenä, ja vuonna 1989 pidettiin jo ensimmäiset viralliset agilitykilpailut. Agilityn harrastajia Suomessa on yli 12300. (Kennelliitto, Agility).

Agilityradan pituus on 100-200 metriä, ja esteitä radalla on 15-22 kappaletta. Koira etenee radalla useita metrejä sekunnissa. Esteinä radalla toimivat hyppyesteet, tunneliesteet, kontaktiesteet ja kepit. Kilpailuissa ratoja on kahta eri tyyppiä, agilityradat ja hyppyradat. Nämä eroavat toisistaan siten, että hyppyradoilla ei ole kontaktiesteitä. (Kennelliitto, Agility).

Agilityssä kilpaillaan kolmessa eri tasoluokassa sekä kolmessa eri kokoluokassa. Kokoluokat ovat mini, jonka säkäkorkeus on alle 35cm, medi, jonka säkäkorkeus on 35- 42,99cm sekä maxi, jonka säkäkorkeus on 43cm tai enemmän. Tasoluokat alkavat 1-luokasta, josta nousee 2-luokkaan, josta taas nousee 3-luokkaan menestyttyään tarpeeksi hyvin. Tasoluokkien eroja ovat radan pituus, vaikeusaste sekä koiran odotettu suoritusnopeus. (Kennelliitto, Agility).

4.1 Tyypillinen agilitykoira

Haastattelin Teuvalaista agilitytuomaria Sari Mikkilää ja pyysin hänen henkilökohtaisia näkemyksiä ja havaintoja agilitystä ja agilitykoirista. Mikkilän mukaan tyypillistä agilitykoiraa voisi kuvailla sanoilla nopea, notkea ja innokas. Hän kertoi kilpailumielessä agilityyn soveltuvan koiran rakenteen olevan kestävä, notkea, ketterä ja solakka, joka mahdollistaa helpommin hyvän hyppytekniikan. Kilpailuissa vauhti on todella suuressa osassa, joten esteiden välissä koiran tulee pystyä kiihdyttämään ja

rytmittämään vauhtia sopivasti. Myös fyysisen kunnon sekä kehonhallinnan tulee olla koiralla hyvä ja sen pitää pystyä tuottamaan räjähtävää voimaa, Mikkilä lisää.

Mikkilä on toiminut agilitykilpailuissa tuomarina usean vuoden ajan ja mainitsi, mitä koirarotuja missäkin kokoluokassa näkee kaikista eniten. Rodut, joita mini-luokassa näkee eniten, ovat shetlanninlammaskoira, borderterrieri ja parsonrusselinterrieri. Medi-luokassa suosituimmat rodut ovat shetlanninlammaskoira, villakoirat ja espanjanvesikoira. Maxi-luokassa suosituimmat ovat bordercollie, belgianpaimenkoirat ja australianpaimenkoira.

Mikkilän mukaan oikeanlaisella koulutuksella agilityä voi harrastaa minkä rotuisen koiran kanssa hyvänsä, mutta jos tavoitteena on pärjätä kilpailuissa, on koiran roduilla suuri merkitys. Erikoisimmat rodut, mitä hän on kilpailuissa nähnyt, on jämtlanninpystykorva ja karjalankarhukoira. Edellä mainitut rodut ovat metsästyskoiria, jotka eivät omaa luonnollista miellyttämisen halua ja ovat täten vaikeampi hallita vapaana. Mikkilä kuitenkin mainitsee vielä, että tähänkin on varmasti poikkeuksia ja oikeanlaisella koulutuksella minkä tahansa koiran kanssa pystyy agilityä harrastamaan.

4.2 Kilpailupäivän kulku

Kilpailupäivän kulkuun vaikuttaa moni asia, esimerkiksi kuinka monta koirakkoa osallistuu, onko järjestäjä varautunut aikataulullisesti tarpeeksi väljästi, sujuuko radan rakentaminen suunnitellusti, tapahtuuko radalla tapaturmia tai pysyvätkö kaikki esteet ehjinä. Eli ongelmia voi muodostua kesken kilpailun, ja aikataulu voi venyä, jolloin korostuu koiran lämpimänä ja keskittyneenä pitäminen.

Jos kuitenkin kilpailut sujuvat suunnitellusti ja sujuvasti, kilpailupäivä alkaa noin 30 minuuttia ennen ensimmäisen radan rataa tutustumista ilmoittautumisella. Ilmoittautumisen jälkeen koira on hyvä käydä lämmittelemässä, eli vähintään 15 minuutin lenkki, jossa koira pääsee juoksemaan matalalla tempolla. Lämmittelyn jälkeen koiran voi viedä autoon, häkkiin tai kytkeä kiinni johonkin, sillä ensimmäisen radan rataa tutustuminen alkaa. Kaikki ohjaajat tutustuvat rataa samanaikaisesti ja tähän on yleensä varattu aikaa noin 5 minuuttia. Kun rataa tutustuminen on päättynyt,

alkaa radan suorittaminen ennalta määrättyssä järjestyksessä. Yksi koirakko on radalla keskimäärin 1-2 minuuttia, eli jos koirakkoja osallistuu 40 kappaletta, joutuu omaa vuoroaan odottamaan jopa 1 tunti 20 minuuttia. Osallistujamäärä voi vaihdella hyvinkin paljon, arvokisoissa voi omaa vuoroaan joutua odottamaan useita tunteja.

Kun on päässyt suorittamaan radan, koira tulisi sen jälkeen käyttää lyhyellä juoksu-lenkillä. Yksissä kilpailuissa ratoja on yleensä kolme kappaletta suoritettavana, joten sama rutiini toistuu kolme kertaa päivän aikana. Lopuksi koira pitää vielä jäähdytellä eli vähintään 15 minuuttia kevyttä juoksua. Kilpailupäivä päättyy palkintojen jakoon.

Talvella varsinkin monet käyttävät koiran lämpimänä pysymiseen loimea. Loimi on käytännössä koiran päällä kaikissa muissa tilanteissa paitsi radalla oltaessa. Eli loimi puetaan ja riisutaan päivän aikana monta kertaa, joten sen tulisi olla helposti ja nopeasti päälle puettava.

4.3 Koiran huolto ja vammojen ennaltaehkäisy

Koira on agilitiässä se tärkein ja kallisarvoisin, joten siitä on syytä pitää hyvää huolta. Treeneissä ja kilpailuissa koira pitää aina lämmitellä aluksi ja jäähdytellä lopuksi sekä pitää huolta odottelutilanteissa, että koiran lihakset pysyvät lämpimänä esimerkiksi erilaisten loimien avulla.

Kuitenkin koirasta riippuen, jotkut tarvitsevat enemmän lihas- ja nivelhuoltoa kuin toiset. Koirille on eläinlääkäreiden lisäksi tarjolla erilaisia hierontapalveluita sekä jäsenkorjaajia joilla voi useamman kerran vuodessa käydä tarkistamassa tai huoltamassa kroppa. Itse voi kotiloissa auttaa koira venyttelemään treenien ja kilpailujen jälkeen.

5 MATERIAALIT KOIRAVAATETUKSESSA

Keskityn tässä kappaleessa keinokuituihin ja urheiluvaatetuksessa yleisimmin käytettyihin teknisiin materiaaleihin. Esittelen tässä kappaleessa myös yhteistyökumppanini kanssa valitsemani kankaan, josta lopullinen tuote valmistetaan.

5.1 Tekokuidut vs. luonnonkuidut

Kangasmateriaalit voidaan jaotella radikaalisti kahteen eriryhmään, luonnonkuidut eli joko kasveista, eläimistä tai mineraaleista valmistetut kuituraaka-aineet ja tekokuidut eli erilaisten kemiallisten ja fysikaalisten prosessien avulla valmistetut kuituraaka-aineet. (Boncamper 2004, 14).

Urheiluvaatteissa ja koiranvaatteissa käytetään useimmin joko tekokuidusta tai tekokuidun ja luonnonkuidun yhdistelmästä valmistettua kangasta. Tekokuidut ovat yleensä luonnonkuituja kestävämpiä ja niihin on pystytty lisäämään erityisiä ominaisuuksia, mitä ei luonnostaan materiaaleista löydy.

5.2 Tekokuidut

Tekokuidut jaotellaan vielä kolmeen ryhmään, muuntokuidut, synteettiset kuidut ja epäorgaaniset kuidut. Muuntokuidut löytyvät luonnosta, mutta niiden molekyyllirakenne ei ole kuidun muodossa. Kuitu muodostetaan irrottamalla fysikaalisin ja kemiallisin keinoin molekyyliä luonnosta, esimerkiksi puusta. Tunnetuimpia muuntokuituja ovat viskoosi/modaali, luonnonkumi ja paperilangat. Synteettiset kuidut ja epäorgaaniset kuidut valmistetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäiseksi valmistetaan pienimolekyylisistä lähtöaineista tekstiilikuidun valmistukseen sopivia molekyylejä ja sen jälkeen näistä valmistetaan kuituja. Tunnetuimpia synteettisiä kuituja ovat akryyli, elastaani, polyamidi, polyesteri ja polypropeeni. Epäorgaanisista kuiduista tunnetuimmat ovat hiilikuidut ja lasikuidut. (Boncamper 2004, 16-17)

5.3 Tekniset materiaalit

Erilaiset tekstiilin sovellutukset ovat jatkuvasti kasvussa ja teknisiin tekstiileihin kuuluvat muun muassa sairaalatekstiilit, rakennustekstiilit, kulkuneuvotekstiilit, maatalouden tekstiilit pakkaustekstiilit, suojatekstiilit (palo-, UV- ja säteilysuoja), urheilutekstiilit ja ympäristötekstiilit. Sairaaloissa käytetyt tekstiilit ovat ehkä yksi tutkituimmista, esimerkiksi kirurgiassa käytetyt sulavat langat ja sulavat tukirakenteet. Myös erilaiset synteettiset lihakset, suolet ja verisuonet sekä proteesimateriaalit ovat yksi tutkittu kohde. Rakennussektorilla kehiteltyjä tuotteita ovat erilaiset väliaikaisrakenteet, eristeet, suodatinmateriaalit ja lujitteet. (Boncamber 2004, 344-345)

Urheiluvaatteissa käytetyt tekniset materiaalit jaetaan kahteen pääkohtaan, hengittävät materiaalit ja kylmän ilmanalan materiaaleihin. Tämän alueen tuotteita ovat mikrokuidut sekä hengittävät ja vettähykivät kalvot. Yksi suunta kehityksessä on erilaisten lämpöä varastoivien kuitumateriaalien tuottaminen. Niissä pääkohtana on se, että ne lämmittävät kun on kylmä ja varastoivat lämpöä kun on kuuma. (Boncamber 2004, 342-343)

Tulevaisuudessa nämä ”älykkäät” lämpöä varastoivat materiaalit voivat olla käyttökelpoisia ja todellinen mahdollisuus myös koiravaateteollisuudessa.

5.4 Valittu materiaali

Yhdessä toimeksiantajan kanssa valitsimme mustan Foxshel Fleece M nimisen kankaan. Sen pinta on sileä hyvin kulutusta kestävä ja joustavaa polyesterielastaania ja sisäpinta miellyttävää ja lämmittävää fleecettä. Näiden kahden kankaan väliin on laminoitu hyvin hengittävä TPU kalvo joka on veden pitävä, mutta vesihöyry läpäisee sen. Tämä kangas on veden ja tuulen pitävä, eli täydellinen loimeen, jonka tarkoitus on pitää koiran lihakset lämpiminä käyttömukavuudesta tinkimättä.

Tämä kangas on hyvä juurikin normaaleihin kotitalouksiin, koska kankaan huolto-ohjeet ovat normaali 40 asteen pesu. Ainostaan loimessa olevien heijastimien teho heikkenee joka pesun jälkeen.

Kankaan tukkuhinta on 8,81€/m ja kankaan leveys on n. 145cm. Eli kangas on suhteellisen arvokasta, mutta koska loimi ei tämän ansiosta tarvitse erillistä vuorikangasta, hinta tuskin eroaa markkinoilla olevista juurikaan.

6 KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYS JA KÄYTETTÄVYYS

6.1 Mitä on käyttäjälähtöinen suunnittelu?

Käyttäjälähtöisen suunnittelun perustana ovat käyttäjät ja käyttäjäryhmät. Usein käyttäjälähtöisyys unohdetaan, ja aletaan suunnittelemaan tuotetta jollekin standardi- tai keskivertoryhmälle, tämä taas tarkoittaa sitä, että lopullinen tuote ei ole täydellinen kenellekään vaan pikemminkin vähän sinne päin. Tärkeää on, että ymmärretään ja sisäistetään käyttäjän tarpeet ja vaatimukset suunnittelun jokaisessa vaiheessa. (Kangasluoma 2010).

Käyttäjälähtöinen suunnittelu on vuorovaikutteista ja tavoitteena on ideaali tuote. Tuote on hyvä antaa testattavaksi tuleville käyttäjille suunnittelun jokaisessa vaiheessa. Ideoille saa testaamisen muodossa vahvistuksia ja tyrmäyksiä, näin ollen tuotteen jatkokehitykseen saadaan kaikki mahdollinen tieto mitä tarvitaan täydellisen tuotteen valmistukseen. (Kangasluoma 2010).

Perustana ovat siis käyttäjät, silloin pitää vastata kysymyksiin, mitä käyttäjäryhmää he edustavat? Missä tilanteissa ja miten he käyttävät suunniteltua tuotetta? Miksi he käyttävät tuotetta? Mitä vaatimuksia heillä on tuotteesta? Kun näihin kysymyksiin saadaan vastaukset, suunnittelu on hyvä aloittaa, pitämällä kuitenkin perustana aina näiden kysymysten vastauksia. (Kangasluoma 2010).

6.2 Käytettävyys

Tuotteen käytettävyys on jokaiselle itsestäänselvyys, mutta tämä on asia, mikä pitää huomioida varsinkin käyttäjälähtöisessä suunnittelussa. Käyttäjä ei yksinkertaisesti halua tuotetta, jota on mahdoton käyttää. Esimerkiksi tavallista ovea on mahdoton käyttää, jos käyttäjä ei tiedä, miten se avataan. Sama pätee myös lämmikeloimessa, jota suunnittelen. Minun tuleekin pitää todella tärkeänä suunnittelussa, miten loimea olisi mahdollisimman helppo käyttää? Miten se on mahdollisimman käytettävä? Miten se on mahdollisimman tehokas käyttää, jotta käyttäjä pääsee haluttuun lopputulokseen?

Web-käytettävyyden konsultti Jacob Nielsenin kehittämä malli käytettävyydestä on paljon käytetty. Tässä mallissa on perustana viisi tekijää: opittavuus, tehokkuus, muistettavuus, virheettömyys ja miellyttävyyys. Vaikka tämä malli onkin kehitelty verkkosivujen käytettävyyteen, soveltuvat nämä tekijät myös tuotteen käytettävyyden perustaksi. (Kangasluoma 2010).

Opittavuus tarkoittaa sitä, kuinka helppo käyttäjälle uutta tuotetta on käyttää. Lämmikeloimessa tätä voisi kuvata sillä, miten helppo se on pukea päälle ja kuinka helppo kaikki tarvittavat kokosäädöt on tehdä. Jos tuote on alun perin kuin avaruustiedettä, saattaa käyttäjä heti alussa jättää tuotteen hankkimatta. (Kangasluoma 2010).

Tehokkuus mitataan sen jälkeen, kun käyttäjä on oppinut käyttämään tuotetta. Lämmikeloimessa tehokkuus mitataan ajassa, mikä käyttäjältä kestää pukea loimi koiran päälle esimerkiksi suoritettun radan jälkeen. (Kangasluoma 2010).

Muistettavuus tarkoittaa sitä, kuinka nopeasti käyttäjä muistaa opitun pitkän tauon jälkeen. Lämmikeloimen käyttönä sitä voisi kuvata, muistaako käyttäjä, miten se puetaan päälle vaikkapa kuuman kesäkauden jälkeen. (Kangasluoma 2010).

Virheettömyys ja virheiden minimointi on luonnollisesti tärkeää täydellisen käyttäjäkokemuksen luomiseksi. Lämmikeloimessa ja muissakin tekstiileissä tätä voisi kuvata laadukkaassa ompelujäljessä ja laadukkaiden materiaalien käytöllä. Kun tuote ei hajoa, ja reklamaatioita ei tule, on tuote silloin virheetön. (Kangasluoma 2010).

Miellyttävyyys on kaikista vaikein mitata, koska jokainen käyttäjä kuvaa miellyttävyyden eri tavalla. Se voidaan kuvata tuotteessa sen esteettisyyden, arvojen tai asenteiden kautta. Lämmikeloimessa miellyttävyydellä on kaksi eri näkökulmaa. Luonnollisesti ihmiskäyttäjä on ensimmäinen, koska hän ostaa tuotteen, sen pitää olla esteettisesti silmää miellyttävä sekä se pitää olla materiaaliltaan miellyttävä. Toisena näkökulmana on koiran näkökulma. Koira ei osaa puhua, mutta se osaa ilmaista, onko tuote miellyttävä päällä ja pystyykö sen kanssa liikkumaan esteettä. (Kangasluoma 2010).

7 SUUNNITTELUPROSESSI

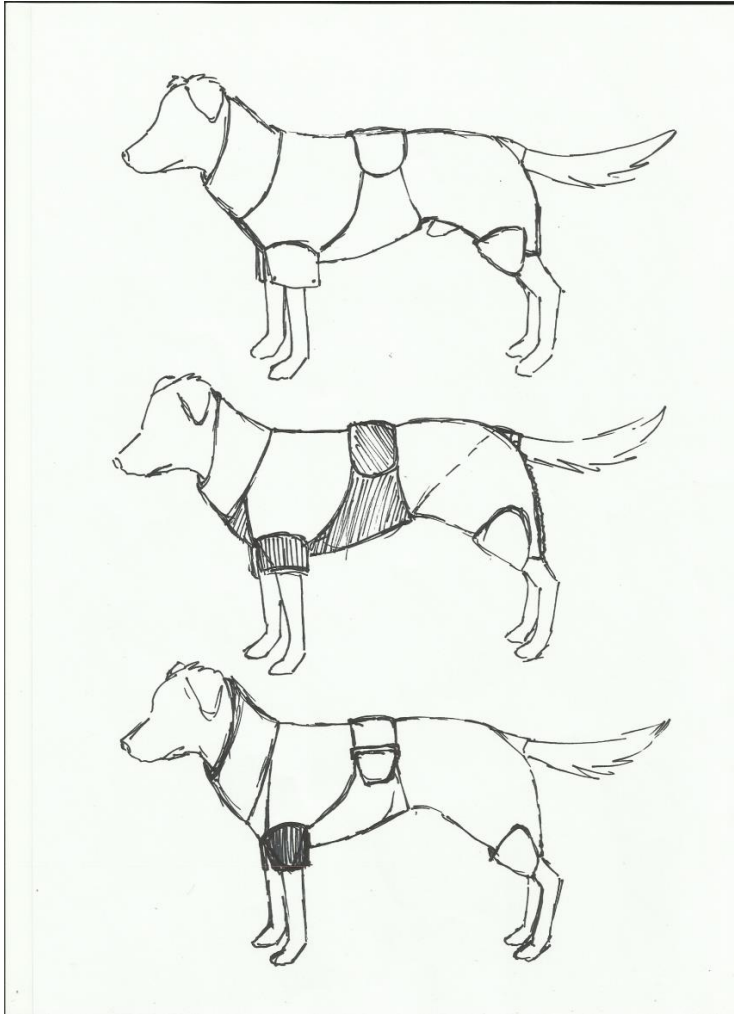
7.1 Suunnittelukriteerit

Suunnittelukriteerit voi jakaa toimeksiantajan vaatimukseen sekä omiini ja muiden lajin harrastajien asettamiin vaatimukseen. Pääkohdat kriteereinä ovat luonnollisesti loimen hyvä istuvuus, käytettävyys, puettavuus ja toimivuus käytössä. Toimeksiantajan vaatimukseen kuuluu edellä mainittujen lisäksi se, että tuote pitää pystyä valmistamaan teollisesti, ja sen valmistuskustannukset pitää pysyä minimissä. Toimeksiantaja mainitsi myös muutamia yksityiskohtia, kuten pieni tasku, johon voi laittaa esimerkiksi koirankakkapussin. Toiveena oli myös läpinäkyvä pieni tasku sekä heijastimien laitto osana designia.

Omia vaatimuksia suunnittelijana ja lajin harrastajana ovat lämmikeloimen ulkonäön- ja materiaalien miellyttävyys. Se pitää olla myös todella nopea ja helppo pukea koiran päälle. Loimen pitää olla myös mukava koiran päällä, ja sen pitää pystyä liikkumaan helposti. Loimessa on hyvä olla myös säätömahdollisuuksia riittävästi, koska monella koiralla on talvisin paksumpi turkki kuin kesällä tai alkusyksystä.

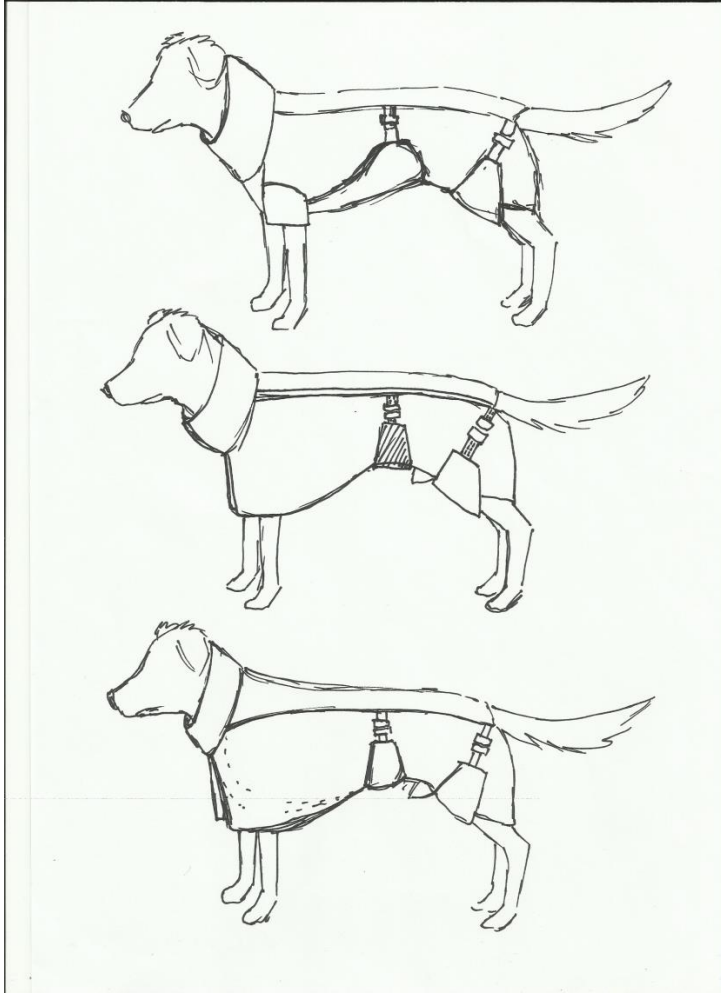
7.2 Ideointi, luonnostelu ja konseptointi

Ideointi loimeen lähti pitkälti omasta tarpeesta ja nykymarkkinoiden puutteellisuudesta. Lähdin ajattelemaan, mitä juuri agilitykoiran loimessa pitää olla ja mitkä lihakset on erityisen tärkeä peittää, tämä näkyy hyvin jo alkupään luonnoksissa missä mukana oli vielä lahje myös etujaloille (Kuva 1). Pohdin myös koko ajan, että miten loimi olisi mahdollisimman helppo pukea päälle, eli siinä pitää olla mahdollisimman vähän paikkoja, missä koiran raaja pitää pujottaa jonkun läpi. Nämä olivat pääkohdat, mitä pyörittelin jatkuvasti päässäni luonnostellessani ensimmäisiä kuvia.

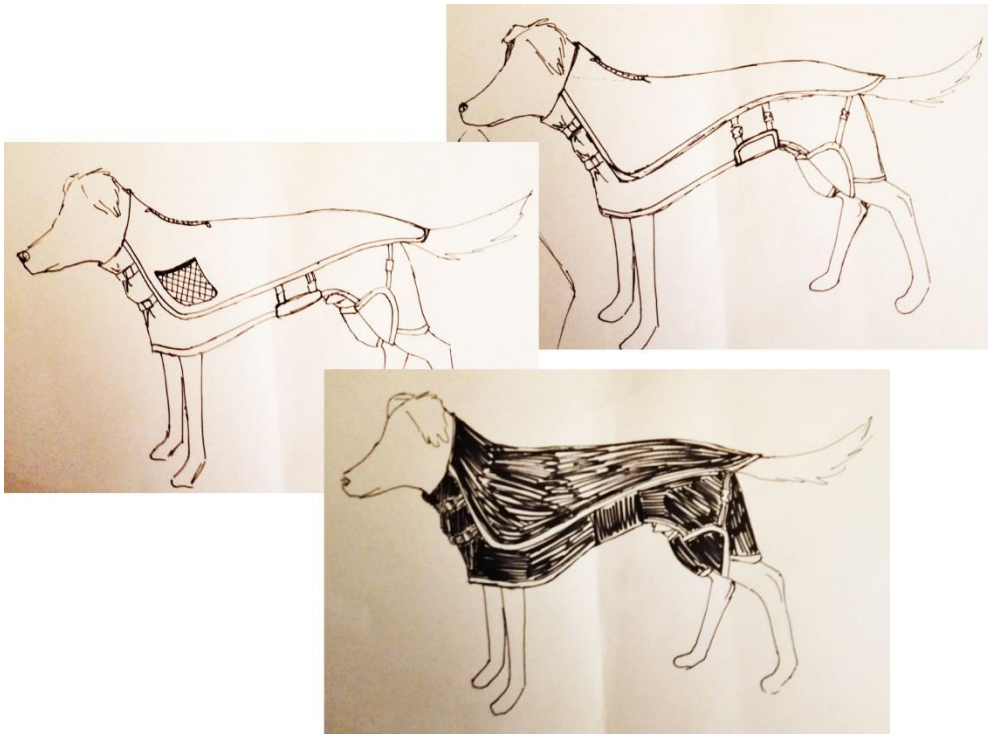
Kuva 1 Ensimmäisiä luonnoksia osa 1

Aluksi luonnostelin milloin mihinkin paperille tai kalenterin sivuille, mutta kun idea alkoi hahmottua tuli luonnostelusta paljon systemaattisempaa ja lopullinen mallikin alkoi hahmottua. Muun muassa takajalan lenkki alkoi vakiintua luonnoksissa. (Kuva 2) Kun olin tehnyt luonnoksia noin 20 kappaletta, kävimme ensimmäisen kerran toimeksiantajan kanssa niitä läpi. Kävimme vielä yhdessä läpi, mitä molemmat halusimme ja mihin suuntaan alkuluonnoksista lähdetään.

Kuva 2 Ensimmäisiä luonnoksia osa 2

7.3 Valintaprosessi yhdessä yrityksen edustajan kanssa

Kuva 3 Kolme parasta luonnosta, joita yhdistelemällä lopullinen tuotos saavutettiin.

Kun olin tehnyt ensimmäisen palaverin jälkeen lisää luonnoksia, oli valintaprosessissa aika päättää, mitä tehdään. Valitsimme kolme luonnosta (Kuva 3), joissa olivat parhaimmat ideat. Niitä yhdistelemällä saimme lopullisen päätöksen tehtyä. Olin tässä vaiheessa tehnyt ensimmäisen prototyypin (Kuva 4) mallista, mikä omasta mielestäni oli toimivin ja parhaiten toimeksiantoon sopiva. Ensimmäisessä prototyypissä käytin omaa ylijäämä maastokuvioista fleece-kangasta ja kiinnitin se koirani ylle nuppineuloilla.

Kuva 4 Ensimmäinen prototyyppi koirani päällä

Tässä ensimmäisessä prototyypissä testasin myös toimiiko konsepti jalan ympäri kiedottavasta lahkeesta. (Kuva 5) Kun malli oli valittu mitä lähdin työstämään, olivat jäljellä kaavoitus ja testikelpoisen proton tekovaihe.

Kuva 5 Ensimmäisen prototyypin jalkaosan lähikuva

7.4 Valitun idean kehittäminen

Valitun idean kehittäminen onnistui ilman suurempia mutkia, koska minulla oli selkeä kuva päässäni millainen loimi on ja miten sen toteutan. Olin jo ensimmäisissä luonnoksissa pitänyt mielessäni, että pystyykö tämän toteuttamaan. Pohjatyö oli tehty hyvin joten kaavoitus ja loppu prototyyppi työskentely oli lähinnä yksityiskohtien viilailua.

7.4.1 Kaavoitus

Kaavoituksen tein oman koirani mittojen mukaan, koska sitä on kaikista helpoin testata tarpeen tullen. Koirani on rodultaan novascotiannoutaja ja se on vartaloltaan hyvin agilitykoiran kroppaa edustava. Koirallani on suhteellisen pitkä ja hoikka runko ja takajalat ovat lihaksikkaat ja elastiset. Jalkojen liikkeet ovat laajat, näin ollen saan parhaimman mahdollisen kuvan miten koira pystyy liikkumaan suunnittelemani loimiyllään. Käyttäessäni omaa koiraa kaavoituksessa helpottaa se monia työvaiheita, koska pystyn esimerkiksi nuppineuloilla testaamaan prototyyppiä ilman, että koira

hermoilee, sillä ensimmäiset testaukset tapahtuivat koti oloissa jolloin koira on rauhallisimmillaan.

Otin koirastani mitat ja lähdin kaavoittamaan. Malli on hyvin suoralinjainen ja selkeä, joten kaavoitusvaihe oli suhteellisen yksinkertainen. Kaavoitus onnistui kerralla todella hyvin, ainoastaan takajalkojen kohdalle jouduin tekemään pienen muutoksen, muuten loimi oli jo erittäin toimiva ainakin oman koirani päällä. Ensimmäisestä kunnan prototyypin tasokuvasta näkee hyvin loimen virtaviivaisen mallin.(Kuva6)

Kuva 6 Kunnan prototyypin tasokuva

7.4.2 Materiaalikoekilut ja valinnat

Materiaalikoekiluja en juurikaan tehnyt muuta kuin näppituntumalla. Toimeksiantajalla oli muutamia eri kankaita päämateriaaliksi, mutta hyvin pian päädyimme uudenlaiseen kankaaseen joka on hyvin samantyylistä, kuin laadukas fleece-kangas, mutta pinnaltaan veden- ja tuulenpitävä.

Muita materiaaleja, mitä päädyin käyttämään on verkkokangas, joka toimii osittain vuorikankaana. Loimessa on myös kahta erilaista kuminauhaa sekä lisäksi joustavaa reunanauhaa. Heijastimia on käytetty tereenä sekä koristenauhana. Kiinnikkeinä on käytetty mustia muovisia solkia.

Alun perin etuosan säädössä oli tarkoitus käyttää muovisia kiinnikkeitä, mutta pitkän pohdinnan jälkeen totesin tarran olevan siinä kohdassa käytännöllisempi ja halvempi vaihtoehto.

Kangasta lukuun ottamatta kaikki materiaalit ovat sellaisia, mitä TopCanis käyttää nykyään monissa eri tuotteissaan, joten valinta näiden suhteen oli helppoa.

7.4.3 **Sovitus**

Ensimmäisen sovituksen luonnollisesti tein omalle koiralleni. Tämä onnistui todella hyvin, koska loimi oli sopivan kokoinen lähes joka kohdasta. Ainoastaan jouduin hieman muuttamaan jalan kiinnikkeiden kohtaa, muuten ensimmäinen kunnan prototyyppi oli jo oikein hyvä. Koirani pystyi liikkumaan loimessa suhteellisen hyvin, mutta takajalkojen kiinnikkeet olivat hieman liian takana kiinni selkäkappaleessa, joten niiden paikkaa piti tämän sovituksen jälkeen muuttaa. (Kuva 7)

Kuva 7 Ensimmäisen kunnan prototyypin sovitus koirani päällä

7.5 Käyttäjättestaus: koira ja ihminen

Luotain tutkimusmenetelmänä on siitä hieno, että sen sovellusmahdollisuudet ovat lähes loputtomat, joten päätin oman luotain pakettini pitää selkeänä ja tiiviinä. Tutkin sekä agilityn harrastajien toimia sekä heidän koiriensa reaktiota. Tein itse myös luotain tehtävät, koska olen lajin harrastaja ja resurssien puutteessa paras prototyypini oli tehty oman koirani mittojen mukaan, joten se oli paras mahdollinen tutkimuskohde valmiille tuotteelle.

7.5.1 Tutkimusmenetelmänä luotain

Tutkimus menetelmänä luotainta on käytetty vasta 90-luvun loppupuolelta lähtien ja se on lyhyen historiansa aikana kohdannut useita muunnoksia ja sovelluksia. Lyhyesti muotoiluluotain on hyvin käyttäjäkeskeinen tutkimusmenetelmä, eli siinä otetaan vahvasti käyttäjä mukaan suunnittelun ja suunnitteluprosessin eri vaiheissa. (Mattelmäki 2006, 45-47).

Perinteisen käyttäjätutkimukseen verrattuna luotain perustuu käyttäjien omaan dokumentointiin. Yleensä potentiaalisille käyttäjille annetaan luotain paketti, joka koostuu erilaisista tehtävistä päiväkirjamuodossa, joihin voi kuulua esimerkiksi valokuvausta, piirtämistä ja kirjoittamista. Luotaimilla pyritään saamaan tietoa käyttäjän henkilökohtaisista mieltymyksistä ja näkemyksistä, sekä toimintaympäristöstä. Tarkoituksena on saada käyttäjän näkökulma suunnittelun rikastamiseksi. Lisäksi luotaimen tarkoitus on tunnustella uusia mahdollisuuksia muotoilussa eikä niinkään ratkaista olemassa olevia ongelmia. (Mattelmäki 2006, 45-47)

Luotaimia on sovellettu useita erilaisia, mutta pääperiaate sekä tavoite ovat kaikissa lähes samat. Yleensä tavoitteena on inspiraation rikastaminen ja tiedon kerääminen. Esimerkiksi kulttuuriluotaimissa tarkoituksena on suunnittelijoiden inspiraation tukeminen, suunnittelijoiden ja käyttäjien vuorovaikutuksen aloittaminen sekä käyttäjien kannustaminen mukaan suunnitteluprosessiin. Asuntoluotaimien tähtäimessä taas olivat henkilökohtaisten tietojen kerääminen ja keskusteluyhteyden saaminen käyttäjien kanssa. (Mattelmäki 2006, 69-70).

Luotaimien käytölle on mainittu neljä hyvää syytä, jotka ovat: inspiraatio, informaatio, osallistuva suunnittelu ja vuoropuhelu. Inspiraation lähteenä luotaimet toimivat rikastamisena ja tukena suunnittelijan apuna. Informaation saamiseen luotaimet toimivat tiedon kerääjinä. Osallistuvassa suunnittelussa käyttäjille annetaan mahdollisuus olla osana ideointia. Luotaimien avulla voidaan myös parantaa ja luoda vuorovaikutusta ja vuoropuhelua suunnittelijan ja käyttäjän välillä ja vahvistaa näin käyttäjäkeskeistä suunnittelua. (Mattelmäki 2006, 69-70).

7.5.2 Minun luotaimeni

Luotainpakettini koostuu ystäväkirjatyyppisestä vihkosta, jossa jokaisella aukeamalla on jokin aihe tai kysymys. Luotain paketissa aiheita oli omavalitsemani ja toimeksiantajan valitsema. Minun tärkeimmät aiheeni olivat kysymykset designista, mallista, istuvuudesta, puettavuudesta ja käytettävyydestä, sekä vapaa sana. Toimeksiantaja halusi tietää käyttäjien hintahaitarista ja väritoiveista omien kysymysteni lisäksi.

Luotaimeni oli mittakaavaltaan pieni ja lyhytkestoinen. Kutsuin Lakeuden agilityurheilijat ry:n eli LAGU:n harrastajia treenihallille heille sopivaan aikaan, kuten silloin kuin heillä oli viikko treenit. Yhtenä päivänä oli aina useampi testaaja jotka saivat vuorotellen testata prototyyppiä. Testauksen aikana pyysin heitä miettimään ongelmakehoita ja huomioimaan, että miten koira suhtautuu siihen. Testauksen jälkeen annoin vihon testaajalle ja pyysin vastaamaan siellä esitettyihin kysymyksiin ja aiheisiin.

7.5.3 Tulosten analysointi

Pääpiirteittäin kaikki testaajat olivat haltioissaan ja innoissaan loimesta minkä toin testattavaksi. Mielenpitoet loimesta eivät juurikaan eronneet omistani ja kaikki kohdat loimessa, mitkä olin ajatellut innovatiivisiksi ja nykymarkkinoista eroaviksi myös testaajat huomioivat ne ja kertoivat miten hyviä ideoita ne olivat. Seuraavassa kerron tarkemmin merkittävimmistä testauksista.

Ensimmäinen merkittävä ulkopuolinen testaus tapahtui todella hoikalla australiankelpie-rotuisella koiralla Moskalla. Moskan omistaja Kati kertoi kuinka hän ei ole vielä löytänyt loimea, minkä saisi tarpeeksi tiukalle vyötäröltä. Katikertoi kuinka kaikki loimet mitä oli testannut aiemmin suorastaan pyörivät Moskan päällä. Moska on hyvin hoikka rotunsa edustaja joten se on aina tuonut haasteita loimen löytämiseen. Yksin kertaisesta urheilullisesta designista Kati piti paljon ja hänen mielestään ei tarvitse olla neon värejä ja milloin mitäkin ylimääräisiä koristeita koiran vaateuksessa, vaan käytännöllisyys ennen kaikkea. Katin mielestä loimi oli helppo pukea päälle, kunhan oli nähnyt kuvan loimesta jonkun toisen koiran päällä. Hintahaitarista Kati mainitsi, että hinnalla ei ole juurikaan väliä jos laatu ja istuvuus ovat kohdillaan, mutta mielellään loimen tulisi maksaa alle 100 euroa. Huomioita mitä itse tein loimesta moskan päällä oli, että se oli hieman liian pitkä ja jaloissa ei ollut ihan tarpeeksi säätövaraa.

Toinen merkittävä testaus tapahtui australianpaimenkoira Vänkän päälle. Vänkän omistaja Outilla oli hyvin paljon samoja mielenpitoita loimen mallista ja ulkonäöstä. Tärkein huomio mikä tapahtui tässä testauksessa, oli vatsa kappaleen liian lyhyt pituus. Australian paimenkoiralla on näin keväisin vielä melko paksu turkki, joten

vatsa kappale jäi auttamatta liian lyhyeksi. Outi myös huomioi hännän päälle tulevan kappaleen ja pohti onko se tiellä jos koiralla on selän päälle tuleva häntä. Vänkän selkeä mielipide loimeen oli, että jalkakappaleisiin on totuttelemista. Aluksi siis Vänkän liikkeet olivat kömpelöt, mutta ainakin Outi uskoi, että totuttelun jälkeen ei ole mitään ongelmaa. Väreistä Outi mainitsi, että räikeät värit eivät ole suotuisia ainaakaan loimen päävärinä, mutta tehosteina ne ovat tervetulleita. Hinnaksi Outi toivoisi lähempänä 50 euroa, kuin 100 euroa.

Kolmas merkittävä testaus oli valkoiselle paimenkoiralle, merkittävä tämä oli sen takia, koska valkoinen paimenkoira on huomattavasti suurempi, kuin oma koirani, jonka mittojen mukaan prototyyppi oli tehty. Tässä testauksessa tärkein huomio oli säätövarassa jota oli vatsakappaletta lukuun ottamatta tarpeeksi. Muuten huomiot designista ja hintahaitarista liikkuivat samoilla tasoilla kuin edellisetkin testattavat.

Neljäs merkittävä testaus tapahtui huomattavasti pienemmällä koiralla, parsonrus-selin terrierillä. Tein yhden prototyypin myös pienemmässä koossa ja sille ei löytynyt kuin yksi sopiva testaja, koska en ollut vielä kaavoituksessa huomionnut tarpeeksi pienen koiran ja suuren koiran mittasuhteiden eroavaisuuksia. Lyhyesti siis, pienet koirat ovat suhteessa leveämpiä pituuteen ja muuhun kokoon verrattuna, kuin isot koirat. Muuten mallista, ulkonäöstä ja hinnoista huomiot olivat samoja kuin edeltäjillä. Erityiskiitosta saivat jalkaosien kekseliäs idea ja kuulemma yhdessäkään markkinoilla olevassa loimessa ei ole yhtä hyvää suojaa takajaloille.

Viides merkittävä testaus oli belgianpaimenkoiralla, tekemäni prototyyppi sopi kaikista parhaiten tälle koiralle, koska se oli hyvin samaa kokoluokkaa kuin omakoirani. Merkittävän tästä testauksesta oli se, kun koiran omistaja kertoi koiransa kärsivän usein lannerangan kivuista, joka johtuu juurikin siitä että takapään lihaksisto kylmettyy. Hän koki että minun suunnittelemani loimessa takaosa on juuri sopivan napakka ja lämmittää kaikki tärkeimmät lihakset.

7.5.4 Testitulosten huomiointi viimeistelyssä

Yhteen vetona tärkeimmät huomiot, mitä pitää vielä korjata lopulliseen tuotteeseen on vatsakappaleen pidennys ja kaavoituksen mittasuhteiden muutos pienemmissä

kokoluokissa. Muita huomioita, mihin itse kiinnitin huomioita on kuminauhakiinnikkeiden huolittelu ja stoppareiden laitto niihin. Myös kaulaosassa oleva verkko vuori pitää kiinnittää esimerkiksi saumoihin, joka helpottaa loimen päälle pukemista. Mutta pääpiirteittäin olin jo tässä vaiheessa onnistunut suunnittelemaan loimen, joka vastaa käyttäjien tarpeisiin, ja on innovatiivinen omassa luokassaan.

8 LOPPUTULOKSEN ESITTELY

Lopulliseen versioon (Kuva 8) minun ei tarvinnut kummoisia muutoksia tehdä verrattuna prototyyppiin, mutta esittelen nyt tarkemmin mistä kaikesta lopullinen tuote koostuu. Yleisilmeenä kyseessä on tyylikäs virtaviivainen muotoilu ja se on yhtä siisti ulkopuolelta, kuin sisäpuolelta. Olen käyttänyt koko ulkopinnan materiaalina veden ja tuulen pitävää fleece-kangasta, joka kuitenkin on hengittävä.

Kuva 8 Lopullinen tuote koirani päällä

Tässä noin 60cm selän pituudeltaan olevassa koossa on etuosassa kuminauha kiinnikkeitä kaksi, joissa on valmiina naaraspuolinen tarrapinta, sekä päihin ompelin urospuoliset kappaleet (Kuva 9).

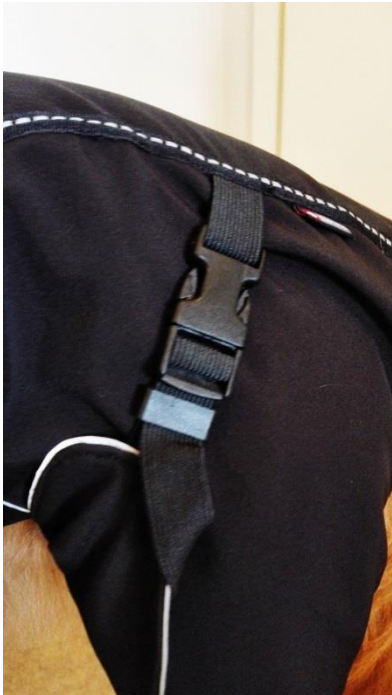

Kuva 9 Etuosan tarrakiinnikkeet, sekä reunanauha helmassa ja pääntiessä.

Myös tässä koossa rungon ympäri menevässä vatsa kappaleessa on kaksi 2cm leveää kuminauhaa, joissa on muoviset soljet, sekä muoviset stopparit (Kuva 10). Samaa kuminauhaa ja solkia sekä stoppareita olen käyttänyt, myös jalkojen kiinnikkeissä (Kuva 11). Pienemmissä noin alle 45cm pitkissä versioissa on vatsakappaleessa ja etuosassa vain yksi kuminauha.

Kuva 10 Vatsakappaleen kiinnikkeet

Kuva 11 Jalkaosan kiinnikkeet

Verkkokangasta käytin osaksi vuorikankaana saadakseni mahdollisimman viimeistelyn tuloksen kohdissa joissa on mahdollista, että nurjapuoli näkyy käytössä. Eli verkkokangasta olen käyttänyt jalkakappaleissa, sekä kaulurissa (Kuva 12).

Kuva 12 Verkkokangas jalkakappaleessa, TopCaniksen logon paikka ja heijastimien yksityiskohdat

Tyylikkään ulkomuodon viimeistelyssä olen käyttänyt koristeena heijastinnauhaa läpi koko loimen peittämään saumanvarat, jotka ompelin ulkopuolelle, jotta sisäpuoli olisi mahdollisimman viimeistely ja siisti, eivätkä ne hankaisi koiran ihoa. Samaa heijastin nauhaa käytin kaulurissa olevassa kiilassa, jonka tein koiran pään parhaimman mahdollisen liikeradan saavuttamiseksi. Heijastinta olen käyttänyt myös teerenä jalkakappaleissa ulkopuolen sekä sisäpuolen vuoriverkkokankaan välissä (Kuva 12). Viimeistelyn tuotteen näköä tuo myös virallinen TopCaniksen logo, joka on sijoitettu vasemman takajalan kiinnikkeen viereen (Kuva 12).

Käytin myös joustavaa reunanauhaa helman ja kaulurin viimeistelyssä. Käytin samaa reunanauhaa myös hännänpäälle tulevassa suikaleessa, sekä kaulurin verkkokangasvuorin reunan viimeistelyssä (Kuva 9).

9 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tavoitteenani oli suunnitella mahdollisimman täydellisesti juuri agilitykoiralle soveltuva lämmikeloimi. Sen täytyi olla urheilullinen, tyylikäs ja ennen kaikkea helppo pukea päälle, sekä sen pitäisi olla mahdollisimman miellyttävä koiran yllä. Itselläni oli oma tarve ja halu saada käyttöön sellainen loimi, joka lämmittäisi koiran tärkeimmät lihakset ja että siinä olisi tarpeeksi säätövaraa, koska oma koirani on suhteellisen hoikka, mutta kuitenkin pitkä runkoinen. Esitin ideani asiakkaalleni TopCanikselle, ja minulla kävi jopa hieman tuuri, kun heillä oli suunnitteilla loimi ensi talveksi, mutta ei erityistä ideaa miten he eroaisivat sillä markkinoilta.

Tämä oli siis täydellinen paikka juuri tällaisen loimen suunnitteluun mikä korjaisi kaikki markkinoilla olevien loimien ongelmakohdat. Minulla oli vahva potentiaalinen käyttäjäryhmä tällaiselle loimelle, koska kuulun paikalliseen agility seuraan ja olen siis itse lajin harrastaja ja tiesin jo paljon mitä kyseiseltä loimelta vaaditaan. Keskustellessani ja tutkimusta tehdessäni sain vahvistusta muilta lajin harrastajilta tulevaan tuotantooni. Mitä pidemmälle työssäni etenin sitä varmemmaksi tulin tämän työn tarpeellisuuteen.

Minulla oli asiakkaana Designhouse TopCanis Oy. Yhteistyö asiakkaani yhteyshenkilön Tuula Pekkalan kanssa toimi erittäin loistavasti, meillä oli heti alusta asti selkeää mitä lähdetään tekemään ja sain lähes vapaat kädet suunnittelun osalta. Pekkala ymmärsi heti alusta asti, että minulla agilityn harrastajana on paljon jo tietoa mitä loimelta vaaditaan. Hän tarjosi apua teknisissä toteutuksissa, joista oli suuri apu prototyyppiä työstäessäni. Asiakkaana TopCanis oli todella hyvä, koska kaikki materiaalikustannukset he maksoivat ja heillä oli jo iso valikoima erilaisia heidän tuotteissaan esiintyviä yksityiskohtia, joita he toivoivat että käytän.

Osasyynä miksi valitsin koiran vaatteiden suunnittelun, oman tarpeeni lisäksi, oli koiratarvike teollisuuden jatkuva kasvu ja halusin myös laajentaa omaa osaamistani koulussa opittuun verrattuna. Koulussa on useampaan otteeseen suunniteltu vaatteita ihmisille ja suunniteltu sisustustarvikkeita, halusin oppia jotain tämän lisäksi. Opin paljon koiralle kaavoittamisesta ja ompelemisesta tämän prosessin aikana.

Lopputulokseen asiakas oli todella tyytyväinen, vaikka jätimmekin pois joitakin yksityiskohtia mitä alun perin he toivoivat loimessa olevan. Esimerkiksi verkkokankaasta tehty tasku jäi pois tästä mallista. Yhteyshenkilöni kehotti minua esittelemään tuotokseni omalle johtajalleen ja mahdollisesti sitä kautta pääsisin viimeistelemään tuotoksen aina kaupanhyllyille asti.

Mielestäni loimesta tuli hyvä ja vastasi todella hyvin omiin tavoitteisiini, sekä käyttäjien tarpeisiin. Se on ulkonäöltään moderni, mutta kuitenkin ajaton. Materiaalin tuntu on laadukas ja malli kiinnostava ja innovatiivinen.

LÄHTEET

- Boncamber, I. 2004. Tekstiilioppi: Kuituraaka-aineet. 2. korjattu painos. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy
- Designhouse TopCanis Oy. 2014. Topcanis – tietoa yrityksestä. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.topcanis.com/fi/yritys>
- Hyysalo, S. 2009. Käyttäjä tuotekehityksessä: Tieto, tutkimus, menetelmät. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Kaimio, T. & Tallberg, M. Ei päiväystä. Koira – Canis lupus familiaris. [Verkkosivu]. Suomen kennelliitto: Koiranomistajan peruskurssi. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.koiranomistajanperuskurssi.fi/fi/mika-koira-on/koira-canis-lupus-familiaris>
- Kangasluoma, M. 2010. Käyttäjälähtöinen suunnittelu: Burmakissa ystävät ry. [Verkkosivu]. Kotka: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Viestintä, verkkoviestinnän suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14268/mirkka_kangasluoma.pdf?sequence=1
- Mattelmäki, T. 2006. Muotoiluluotaimet. Tampere: Tammer-Paino Oy
- Mikkilä, S. 2015. Agilitytuomari. Haastattelu
- Suomen kennelliitto. Ei päiväystä. Agility. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.2015]. Saatavana: <http://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/kokeet-ja-kilpailut/agility>
- Suomen kennelliitto. Ei päiväystä. Henkilökohtaiset hyötykoirat. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/henkilokohtaiset-hyotykoirat>
- Suomen kennelliitto. Ei päiväystä. Kokeet ja kilpailut. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/kokeet-ja-kilpailut>
- Suomen kennelliitto. Ei päiväystä. Palveluskoirat. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/palveluskoirat>
- Suomen kennelliitto. Ei päiväystä. Virkakoirat. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.4.15]. Saatavana: <http://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/virkakoirat>

